

ХАНЫМАНА ӘЛИБӘЙЛИ

БАЛАЧА НАКИМ

Бакы — Ушагкәңчәшр — 1955

Ханымана Әлибәйли

БАЛАЧА НАКИМ

Рәссамы: К. Давуд

Азәрбайжан
Ушаг вә Кәчләр Әдәбийяты Нәшрийяты
Бакы — 1955

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Балача һәким	3
Мәним йолдашым	7
Һәдийә	8
Гызылкүл	10
Мән даһа мәктәблийәм	12
Мәним анам	14
Гатар	15
Оюн отағында	20
Бир май	23

Ханумана Сабир кызы Алибейли

МАЛЕНЬКИЙ ВРАЧ

(на азербайджанском языке)

Редактору *О. Сарыгали.*
Техн. редактору *В. Гаврилова.*

Бәднн редактору *М. Гасымов.*
Корректору *Ф. Гәйрәманова.*

Чапа имзаланмыш 2/ХII-1955-чи ил. Форматы 70×92¹/₁₆—0,75—1,75 ч. в.
(Уч. нәшр. в. 1,25), Тиражи 30 000. ФГ 07433. Сифариш 349.

Ушагкәнчәшр. Бақы, Фиолетов күчәси, 8.

Азәрбайчан ССР Мәдәнийәт Назирлийнин „Гызыл Шәрг“ мәтбәәси.
Бақы, Гәзи Асланов күчәси, № 80.

БАЛАЧА ҺӘКИМ †

Һәкимдир, һәр күн кедир
Хәстәханая анам.
Диванын үстүндәдир
Мәним дә хәстәханам.

Сағ голума бағладым,
Тез айпара нишаны,
Явашча гучагладым
Аты, фили, довшаны—
Гойдум диванын үстә,
Узанды чохла хәстә:
Кечи, дәвә, газ, тоюг...
Чохуна дәйиб союг.

Гыздырма тутуб газы.
Бәрк ағрыйыр боғазы,
Мәним истәкли газым,
Кәл сәнә дәрман язым.
Боғазында вар яра
Ал, эләрсән гаргара.

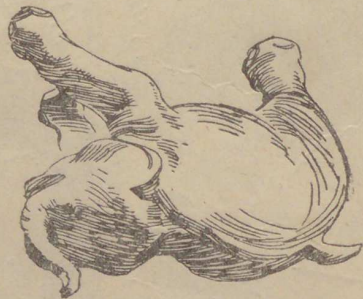
Боз итин кейфи йохдур,
Емәйир, куя тохдур.
Нә ойнайыр, нә һүрүр,
Сәһәрәчән өскүрүр.
Онун көнлүнү алдым,
Белинә банка салдым,
Дәрман ичиртдим, боз ит
О саат олду сакит.

Бу куклам Күлдәстәдир,
Ики күндүр хәстәдир;
Голунда компрес вар,
Эл вурмарам ағрыдар.
Кечи овуб көзүнү,
Деди ки, мәстан пишик,
Чырмаглайыб үзүмү,
Ярасына йод сүртдүм,
Ятды, үстүнү өртдүм.

Диванда аз ер варды,
Филин ери лап дарды,
Дэвэ чэкилди бир аз,
Фили юху апарды.
Намы юхлады бир-бир
Лап кэсилди сэс-сэмир.

Тэкчэ дарыхдым яман,
Сайдым дүз она гэдэр,
Вердийим дава-дэрман
Көрдүм, кетмэйиб һэдэр.
Намы көзүнү ачды,
Бирбаш яныма гачды.
Тэртэмиз сағалдылар,
Севиниб эл чалдылар.

50

МЭНИМ ЙОЛДАШЫМ

Яхшы оғландыр Саша—
Мэним бағча йолдашым;
О да кириб беш яша,
Мэним дә бешдир яшым.

Онун сачы һамардыр,
Ала көзләри вардыр.
Мэнэ охшайыр бир аз,
Бизи айырмаг олмаз!

Мэним атым күрэндир,
Яман бэрк йүйүрэндир.
Онунку кәһәр атдыр.
Гырмызы йәһәр атдыр.
Бах, дивара вурулмуш
Чэкдийим фил шәкили,
Одур, Саша чәкән гуш,
Ағдыр онун кәкили.
Сашада бир машин вар,
Үстә язылыб „Элдар“
Зэрлә бәзэниб адым,
Сашая ад күнүндә
Ону мән бағышладым.

29

НЭДИЙЭ

Бир аз ағ парча кәсим,
Ахшам олар тәләсим.

Букүн тикиш тикмәйә
Эчәб кәлир һәвәсим.

Бах, будур ийнәм, ағым,
Ярашыглы оймағым,
Кәл сәнинлә иш тиким, *Сәнинлә Тиким*
Ағрымасын бармағым. *Тиким*

Бу мәним сапларымдыр,
Нә рәнк десән варымдыр,
О гәдәр иш тикмишәм, *204.07 Тиким*
Кәләфләрим ярымдыр. *Мәним*

Мән башладым тикишә,
Ийнәм киришди ишә,
Яшыл ипәк саплардан
Яранды атлас мешә.

Сонра тикдим гызыл шар,
Дөврәсиндә шүалар.
Бу күнәшдир, көйләрдә
Нә думан, нә булут вар.

Тикмәни арам-арам
Бәзәрәм, нахышларам,
8 Март байрамыдыр,
Анама бағышларам.

ГЫЗЫЛКҮЛ

Бир дэфә сәһәр чағы,
Кәзирдим бағча-бағы,
Көрдүм гызылкүл ачыб,
Һәр яна әтир сачыб.

Йүйүрдүм күлә сары,
Әйдим өзүмә доғру
Тиканлы будаглары.
Күлү гопаран заман

Бир сәс эшитдим, даян!
Будаглары бурахдым,
Дөнүб архая бахдым.
Галстуклу пионер
Мәнә деди ки: әл вер!
Кәл сәнинлә дост олаг,
Ағачлары горуяг...
Онлар ачсын чичәкләр,
Фәрәһләнсин үрәкләр.
Сөзләримә гулаг ас,
Күлләри гырмаг олмаз!

Дедим, бу күндән белә,
Будаглары әймәрәм,
Ачыл, гызылкүл, ачыл!
Даһа сәнә дәймәрәм...

МЭН ДАҢА МЭКТЭБЛИЙЭМ

Мәним бош вахтым һаны? —
Ичиндә яшыл тасын
Чимдирим ағ довшаны
Ширин-ширин юхласын.

Мәним бош вахтым һаны? —
Айыя лайлай дейәм.
Билирәм әлифбаны,
Мән даһа мәктәблийәм.

Китабым вар тәптәзә,
Истәйирсиз көстәрим.
Гоймарам һеч ким эзә,
Сәни үчмил дәфтәрим.

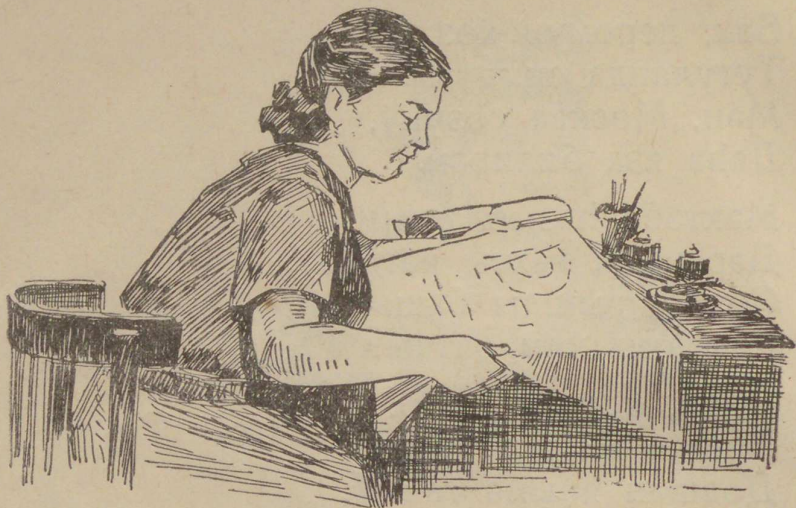
Бах, перомун көзүнү,
Тутуланда силирәм.
Мән, Москва сөзүнү,
Даһа яза билирәм.

Мәктәбә һазырлашым,
Дәрсимин вахты чатды,
Сөзә гарышды башым.
Кукламы ким оятды?

Одур, үстүнү ачыб,
Бирдән-бирә ағлады.
Довшан яныма гачыб,
Бойнуму гучағлады.

Гәшәнк куклам Гәрәнфил
Силәндә көз яшыны,
Көрдүм палазгулаг фил
Йырғалады башыны.
Дедим, оюнчағларым,
Севимли ушағларым,
Биз һара, күсмәк һара?
Мән һеч сизи атарам?!
Һазырлашын һаһара,
Мән дә кәлиб чатарам.

МӘНИМ АНАМ

Анамы баш мүнәндис
Көндәрирләр мә'дәнә.
Нә севиндим билирсиз?!
Хәбәр верәндә мәнә.

(О чәкдийи плана,
Бахыр, белә тез ятмаз.
Дүняда һеч бир ана,
Мәним анама чатмаз.

Анам ишләйир кечә,
Ятым, сәс-күй салмайым.
Белә ананын нечә
Гайгысына галмайым?

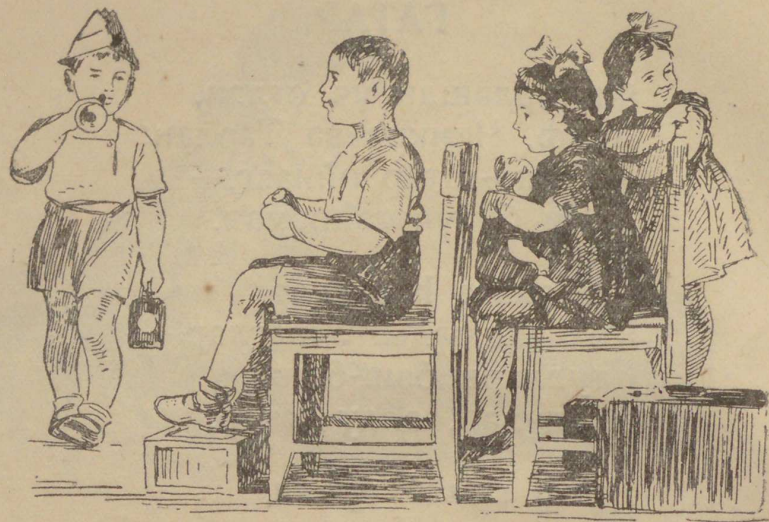
ГАТАР

Фикирләшди үч оғлан,
Ариф, Чинкиз вә Тәрлан:
—Гатар-гатар ойнаяг,—
Деди бу үч гәһрәман.

Ойнамаға һәвәскар
Чох тапылды. Ушаглар—
Стуллеры баш-бауа
Дүздүләр, олду гатар.

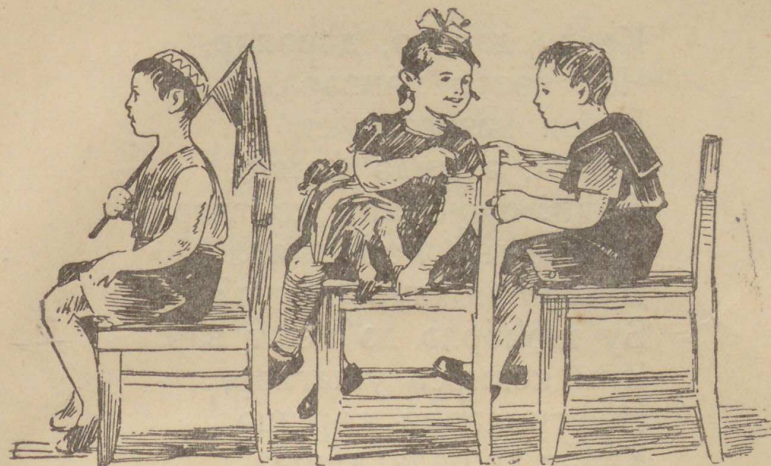
Ариф кечиб ирәли,
Бөлдү вәзифәләри,
Стансия нөвбәтчиси
Олду балача Зәфәр,
Вагон нәзарәтчиси
Кәрай илә Гәзәнфәр.

Габагда дурду Фикрәт!
Деди ки: диггәт, диггәт!
Ало! Ало! Ало!..
Данышыр радио
Гатар нөмрә ийирми,
Кедир биринчи йолдан,
Бакыдан Москвая,
(Кәрәк ердә галмая
Билети вар һәр кәсин.

Сэрнишинлэр, тэлэсин!
Тутду ерини һэрэ,
Деди машинист Чинкиз:
Кэрэк дүз үчүнчү күн
Москвая чатаг биз.
Данг-данг-данг..
Нөвбэтчи зэнки чалды,
О, шән, күләр бир үзлө
Гатары йола салды.

Гу... Гу... Гу...
Сәс көйләрә йүксәлди,
Гатар йола дүзәлди,
Кечди дағлар, дәрәләр,
Махачкалая кәлди.

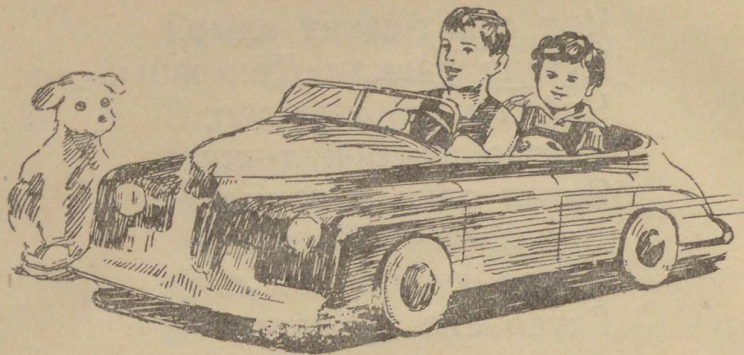
Вагондан бахды Сәрдәр,
Деди, әчәб ерләр вар.
Бир бахын Дағыстана,
Стансиядан о яна
Көрүн яшыл дағлары,
Зәмиләри, бағлары.
Айдын, Рафиг вә Имран,
Әлләриндә чамадан,
Гатардан дүшән заман,
Белә сөйләди Элман:
Бах, гатар белә олар,
Каһ бошалар, каһ долар...
Гу... Гу... Гу...
Гатар бурулуб сола,
Дәрһал дүзәлди йола,

Кечди дағлар, дәрәләр,
Чох көзәл мәнзәрәләр...
Вагон нәзарәтчиси
Кәрай, әлиндә фанар,
Деди: сәрнишин достлар,
Чатмышыг Грозныя...
Дүшән йохдур олмуя?
Бу шәһәрдә дә нефт вар.
Ким кедирсә ушаглар,
Нефтчиләрлә көрүшә,
Кәрәк бурада дүшә.
Йығышыб дүшдү Пәрвиз,
О балача мүнәндис.

Гу... Гу... Гу...
Сәс көйләрә йүксәлди
Гатар йола дүзәлди,
Кечди дағлар, дәрәләр...
Кәрай деди, кечәдир,
Көрүнмүр мәнзәрәләр
Бу ерләрдә нечәдир.
Одур ки, сәрнишинләр
Ерләриндә ятдылар,
Һава ишыглананда
Тез Ростова чатдылар.
Һамы вагондан бахыр,
Хошдур буранын яйы,

Чох сакит-сакит ахыр.
Күмүш рәнкли Дон чайы.
Чайда үзүр кәмиләр,
Бағлар ачыб күл-чичәк.
Яшыл рәнкли зәмиләр
Далғаланыр дәнизтәк.
Бурда дүшән чох олду,
Гатар енә дә долду.

Гу... Гу... Гу...
Сәс көйләрә йүксәлди,
Гатар йола дүзәлди,
Кечди дағлар, дәрәләр,
Чох көзәл мәнзәрәләр...
Вагон нәзарәтчиси
Күләр үзлү Гәзәнфәр
Белә деди бу сәфәр:
— Нечә яхшы һавадыр,
Чатмышыг, Москвадыр...
Бахын шәһәрә сары,
Кремлин улдузлары
Бир күнәш кими яныр,
Һәр тәрәф ишыгланыр.
Һамы галхды аяға
Сәс яйылды отаға—
Ушаглар уча сәслә
Ән севимли маһныны
Охудулар һәвәслә.

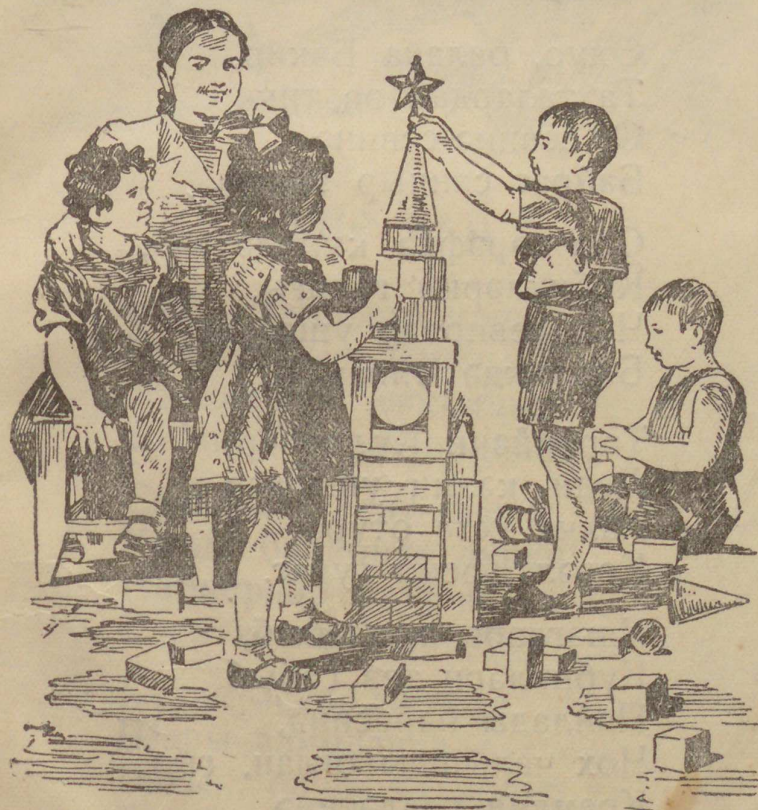

ОЮН ОТАҒЫНДА

Ушагларын бағчада
Бир оюн отағы вар,
Дөшәмәдә, тахчада
Һәр чүр оюнчағы вар.

Бөйрү үстә узанан
Мәхмәр түклү айыдыр.
Филдир о бөйүк һейван,
Дишләри ширмайыдыр.
Бир буна бах, айы да
Узаныб чарпайыда.
Сәнубәр лайлай чалыр,
Айы динчини алыр.

Һамыдан кичик Бикә
Чох сеvir тикиш тикә,

Ийнә алыб элинә,
Дөшлүк тикир кәлинә.

Бах, нечә сүзүб кедир,
Бу „Победа“ машины,
Отуруб өндә Надир,
Кәздирир йолдашыны.

Одур, балача Бәкир,
Тахталардан эв тикир.
О, севинә-севинә
Байраг санчыр эвинә.

Сол тәрәфдә күнчдә вар,
Кубикләрин галагы,
Чох сеvirләр ушаглар
Бирликдә ойнамагы.

Тәрбийәчи Күлбаһар,
Деди, кәлин ушаглар,
Халча үстә отураг
Көзәл Кремл гураг.

Ушаглары топлайыб,
Кубикләри тез сайыб
Пайлады һәрәсинә,
Чох чалышды оҗлан, гыз,
Кремлин гүлләсинә
Вурдулар гызыл улдуз.

БИР МАЙ

✓ Букүн биридир майын,
Куклаларым ятмайын!
Нә юхламаг вахтыдыр,
Дейин, күлүн, ойнайын!

✓ Сачыныза лент вурун,
Кәлин балконда дурун!
Пионерләр өтәчәк,
Сәси кәлир шейпурун.

Күләк әсди, аз гала
Шары әлимдән ала...
Бахын, одур, кәлирләр
Барабан чала-чала.

